

बुकेमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या ऑर्किडस्‌च्या प्रजाती धोक्यात

अमोल सावंत : सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. २० : वाढदिवस, लग्न आदी समारंभ प्रसंगी देण्यात येणाऱ्या बुकेमध्ये वापरली जाणारी विविध ऑर्किडस् प्रजाती नष्ट होत आहे. मोठ्या झाडांची कत्तल, इदरगंज पठार, तसेच पश्चिम घाटात सुरु होणारे खणीकर्म, रस्ते विकास, जंगलांना आगी लावणे आदी कारणांमुळे पर्यावरणीयदृष्ट्या अतिसंवेदनशील. असणाऱ्या ऑर्किडस् प्रजातींना धोका निर्माण झाला आहे. ऑर्किडच्या काही जाती नामशेषही झाल्या आहेत. शिवाजी विद्यापीठातील वनस्पतीशास्त्र विभागातील संशोधकांनी यावर लक्ष वेधले.

वनस्पतीशास्त्र अधिविभाग प्रमुख प्रा. डॉ. आर. व्ही. गुरव यांनी ऑर्किडस्‌च्या अधिवासावर काही वर्षांपूर्वी प्रबंध सादर केला होता. ऑर्किड ही एक सपुष्प वनस्पतीचा वर्ग आहे. त्याची फुले नाजूक, विविध रंगांची, सुगंधी

हॅबेनरिया स्टेनोपेटेला नावाचे ऑर्किड.

असतात. जगातील सपुष्प वनस्पती कुळांतील हे दुसऱ्या क्रमांकाचे मोठे कूळ आहे. ते जगात सगळीकडे आढळते; मात्र बर्फाळ प्रदेशात दिसत नाही. ऑर्किडस् फुलांचे उत्पादन नैसर्गिकरीत्या होते. या वनस्पती दुसऱ्या झाडाच्या खोडावर वाढलेल्या आढळतात, म्हणून त्यांना 'वृक्षचर' वनस्पती म्हणतात. या वृक्षचर ऑर्किडस्‌मध्ये हवेतील बाष्प किंवा आर्द्रता शोषून घेण्यासाठी खास मुळे असतात. अशा मुळांमध्ये आर्द्रताशोषी ऊती असतात. जास्त प्रमाणात गवत असणाऱ्या ठिकाणी

विद्यापीठातील संशोधकांनी वेधले लक्ष

ऑर्किडस् वनस्पतीची वैशिष्ट्ये

- जगभरत २२-२६ हजार प्रजाती ● भारतात १३०० प्रजाती
- पश्चिम घाटात २७० प्रजाती ● बुकेमध्ये मोठ्या प्रमाणात वापर
- काही विकसित प्रजातींचाही समावेश ● झाडांवरील खोडांच्या सालावर आढळ ● लागवडीखाली क्षेत्र कमी ● व्हॅनिला ऑर्किडस्‌च्या शेंगापासून तेलाची निर्मिती ● व्हॅनिला तेलाचा आईस्क्रम, खाद्यपदार्थात वापर

“ ऑर्किडस् ही दुर्लक्षित वनस्पती असून अनेकदा दुसऱ्या झाडांच्या सालीवर आढळते म्हणून ती काढली जाते.

जंगली ऑर्किडस्‌ची लागवड करण्यात अजून यश आलेले नसून टिश्शू कल्चरद्वारेच ते करता येते; पण उगवण क्षमता कमी असते. बुकेमध्ये डेंड्रोबियम, व्हॅन्डाच्या काही प्रजातीतील फुलांचा वापर होतो.

- प्रा. डॉ. आर. व्ही. गुरव

ऑर्किड जंमिनीवर येते.

बहुतेक ऑर्किडस्‌च्या फुलांमध्ये मध तयार होत नाही, तरीही ते किटकांना त्यांच्या रंगीबेरंगी फुलांनी आकर्षित करतात. यातून परागीभवन क्रिया पूर्ण होते.

ते व्हॅन्डा ऑर्किड नव्हे...

पद्माराजे गल्स, हायस्कूलच्या बाजूच्या कॅमेरा शिल्पाजवळील तसेच

टाऊन हॉल, सीपीआर रुणालयाच्या समोरील रेन ट्रीवर मोठ्या प्रमाणात ऑर्किडस् दिसतात. ते व्हॅन्डा ऑर्किड नव्हे; तर ते अँकेम्पी, एरिडस् मॅक्युलोसम प्रजातीचे ऑर्किड आहे. या अँकेम्पीवर निळसर गुलाबी फुले तर एरिडस्‌मध्ये लंब तुऱ्यावर पिवळा, राखाडी रंगाचा गुच्छ येतो.

21 NOV 2022

पुढारी

जनसंपर्क कक्ष

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

शिवाजी विद्यापीठात इंदिरा गांधी जयंती साजरी

कोल्हापूर : शिवाजी विद्यापीठात भारताच्या माजी पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांच्या जयंतीनिमित्त अभिवादन करण्यात आले. कुलगुरु डॉ. डी. टी. शिर्के, प्र-कुलगुरु डॉ. पी. एस. पाटील यांच्या हस्ते इंदिरा गांधी यांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करण्यात आला. याप्रसंगी अहिंसा व एकतेची शपथ घेण्यात आली. यावेळी प्रभारी कुलसचिव डॉ. विलास शिंदे, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे संचालक डॉ. अजितसिंह जाधव, वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखेचे अधिष्ठाता डॉ. श्रीकृष्ण महाजन, तंत्रज्ञान अधिविभागाचे संचालक डॉ. एस. एन. सपली, विद्यार्थी विकास विभागाचे संचालक डॉ. प्रकाश गायकवाड, मराठी अधिविभाग प्रमुख डॉ. नंदकुमार मोरे, समाजशास्त्र विभागाचे माजी प्रमुख डॉ. आर. बी. पाटील यांच्यासह उपस्थित होते.

21 NOV 2022

तरुण भारत

कागलच्या माने महाविद्यालयाला विजेतेपद

विद्यापीठ महिला फुटबॉल स्पर्धा : कमला कॉलेज उपविजेते, न्यू कॉलेजचा तृतीय क्रमांक

प्रतिनिधी
गडहिंगलज

चुरशीच्या अंतिम सामन्यात कागलच्या माने महाविद्यालयाने बलाढ्य कोल्हापूरच्या कमला कॉलेजला टायब्रेकरमध्ये ३-२ असे नमवून विजेतेपद पटकाविले. कोल्हापूरच्या न्यू कॉलेजने कराडच्या डॉ. अहिर इंजिनिअरिंग महाविद्यालयाला हरवून तिसरा क्रमांक पटकाविला. येथील कला, वाणिज्य महाविद्यालयाच्या शिवाजी विद्यापीठच्या आंतरविभागीय महिला फुटबॉल स्पर्धा एम. आर. हायस्कूलच्या मैदानावर झाल्या.

सकाळी अकरा वाजता विद्या प्रसारक मंडळाचे उपाध्यक्ष अरविंद कित्तुरकर यांच्या हस्ते स्पर्धेचे

गडहिंगलज : विजेत्या माने महाविद्यालयाला पारितोषिक देताना हणमंत शिरगुप्ते, जवाहर घुरारी, सोबत संजय कुंभार, डॉ. सुरेश चव्हाण, एन. आर. कांबळे, दीपक डांगे पाटील, एन. डी. बनसोडे आदी.

उद्घाटन झाले. ओंकार संस्थेचे चिघळीकर उपस्थित होते. अंतिम अध्यक्ष राजन पेढणेकर, प्राचार्य सामना निधारित वेळेत बरोबरीत सुट्टा. कोणत्याही संघाला गोल करता आला नाही. टायब्रेकरमध्ये कागलच्या जुलेखा बिजली, प्रियंका मोरे, सोनिका चौगुले तर कमला

कॉलेजच्या समृद्धी कडकाळे, सानिका पाटील यानाच गोल करता आले.

डॉ. हणमंत शिरगुप्ते, जवाहर घुरारी यांच्याहस्ते विजेत्यांना चषक आणि प्रमाणपत्रे देऊन गैरविले. सर्वोत्कृष्ण खेळाडू अर्पिता पाटील, ज्योती ढेरे (कागल), आर्या मोरे (कमला), स्नेहल मोरे (न्यू कॉलेज) यांचा सत्कार केला. स्पर्धा संयोजक क्रीडाशिक्षक सुरेश धुरे यांनी प्रास्ताविक केले. निवड समितीचे डॉ. एन. आर. कांबळे, डॉ. दीपक डांगे-पाटील, प्रा. एन. डी. बनसोडे, प्राचार्य संजय कुंभार, प्रशिक्षक दीपक कुपन्नावर, रामचंद्र पाटील, कंचन बेल्लद उपस्थित होते. गजानन कुलकर्णी यांनी आभार मानले.